

Verslag studiereis senioren dierenartsen 2012 naar Portugal 7 t/m 11 mei 2012.

Alweer voor de zesde keer hebben wij in mei, onder leiding van Henk van Dam, een studiereis gemaakt. Dit jaar was gekozen voor een vliegreis van 5 dagen in tegenstelling tot verleden jaar toen er een busreis was naar Wales van 6 dagen. Een vliegreis lijkt geen probleem voor de senioren want de reis was zwaar overboekt. Het karakter van alle reizen is contacten leggen met Nederlandse agrariers of dierenartsen in het buitenland en vernemen hoe het hen is vergaan en om ervaringen uit te wisselen. Ook dit jaar is dat weer uitstekend gelukt, hoewel dat wel steeds moeilijker zal worden in de toekomst.

Eerste dag

Wij vertrokken op maandag 7 mei van vliegveld Eindhoven met Ryanair naar de stad Porto in Portugal. Eindhoven Airport is een modern en snelgroeiend vliegveld. Ten opzichte van Schiphol doet het niet onder en is vooral een uitvalbasis van de bekende prijsvechters. De geplande busreis door Porto werd uitgesteld naar de vrijdag zodat wij al vroeg aan de lunch zaten met de befaamde Portwijn als afsluiting. Het ijs werd gelijk gebroken tussen de routiniers en de nieuwe deelnemers en die stemming bleef er de hele reis in. Na de lunch reisden we door naar Fátima om te overnachten in het 4 sterren hotel Santa Maria.

Fátima bezoeken is een belevenis apart. Wat voor de Europeanen Santiago de Compostella is in Spanje is voor de Portugees de stad Fátima. Het is het bedevaartsoord van de Portugees. De pelgrimage heeft zijn hoogtepunt op iedere 13de van de maand, in de periode van mei tot oktober. Dit jaar viel de 13de mei samen met Moederdag. Maria verheerlijking in optima forma. Behalve de oude basiliek is er ook in 2005 een nieuwe kerk van de Heilige Drie-eenheid in gebruik genomen met 9000 zitplaatsen (!). De moderne architectuur en bladgoud mozaïek zijn zeer indrukwekkend.

Tweede dag

Op de tweede dag reisden wij door naar Lissabon, de prachtige hoofdstad van Portugal aan de rivier de Taag. Evenals Nederland heeft Portugal een rijke historie wat betreft ontdekkingsreizen en daaraan herinnert een indrukwekkend monument aan de rivier met de afbeeldingen van de belangrijke personen uit die periode en een windroos van marmer in de straatbetegeling, waar de diverse Portugese overzeese gebieden zijn weergegeven. De lunch werd gebruikt nabij de Rossio met overheerlijke sardines. Sardines behoren tot de zelfde familie als de Hollandse haringen met de smaak van sardientjes. Na afloop werd er onder leiding van Henk van Dam een wandeltocht door de wijk georganiseerd met de uitdrukkelijke waarschuwing toch vooral te letten op zakkenrollers. Helaas niet helemaal ten onrechte, zoals één van de deelnemers dat ondervond. Wij reisden door naar Évora voor de overnachting. Nadat wij 's middags in de bus nog een heftige discussie hadden gehad over het nieuwe logo van de KNMvD kwam 's avonds het verlossende bericht dat één van de deelnemers wederom gekozen was voor de ledenraad. Wim Pons werd, onder het zingen van de bekende veterinaire liederen gefeliciteerd, en gaf een rondje.

Derde dag

De derde dag trokken wij nog verder het binnenland in en ontmoetten wij het pioniersechtpaar Jos en Marian van Agt uit St-Oedenrode. Circa 15 jaar geleden zijn zij geëmigreerd uit Nederland nadat zij waren uitgekocht vanwege de aanleg van de A50. Het gebied is uitgekozen omdat er in de buurt

een stuwmeer is aangelegd, op de grens met Spanje, waardoor men verzekerd is van water. Water is essentieel in dit klimaat. Irrigatie geeft dan vele mogelijkheden voor de landbouw en de veeteelt. Als voorbeeld kan dienen Californië, waar irrigatie ook heel belangrijk is en er vele mogelijkheden zijn gerealiseerd. Het is werkelijk fenomenaal wat zij bereikt hebben. Jos heeft nu circa 600 koeien en wil uitgroeien naar een bedrijf van 800 koeien. De koeien hebben voldoende loopruimte en de discussie weidegang speelt helemaal niet in Portugal gelet op de warmte. De koppel bestaat uit de bekende Frisian- Holstein en uitbreiding vond in de beginjaren plaats door het kopen van drachtige vaarzen uit Nederland. Maar Jos staat ook open voor andere rassen zoals Scandinavisch Roodbont en Montebello. Meer vleesrassen dus. Jos werkte eerst samen met een Nederlandse dierenarts maar na diens pensionering werkt hij met een Portugese dierenarts, die fulltime bij hem werkzaam is. 2 x2 dagen met overnachting op het bedrijf en 1 dag thuis in Lissabon. De tijd van de romantiek van Vlimmen bestaat hier niet en naar ik hoor ook niet meer in Nederland, voor wat de landbouwhuisdierenpracticus betreft. Jos maakt zijn eigen voedermix en composteert de mest op 73 graden Celsius. Discussie ontstond tussen de deelnemers van deze studiereis bij welke temperatuur er nog pathogene bacteriën waren te verwachten en bij welke temperatuur niet meer. Hoezo, geen studiereis? Type op google maar eens in: "Compost en mest" en men staat versteld wat er nog te studeren is. Hij gebruikt de compost ook als strooisel onder de koeien. Recycling in optima forma. Jos is voor mij de moderne manager met een zeer mooi bedrijf. Op de terugreis werd een marmergroeve bezichtigd en in de open lucht geluncht in Vila Viçosa. Marmer is natuurlijk geen primaire levensbehoefte zoals water, maar kan voor een streek wel heel belangrijk zijn en een zekere welvaart geven. Hetgeen ook aan de bebouwingen te zien is. De sinaasappelbomen geven de streek een extra cachet. Terug op weg naar Évora bezochten wij een pottenbakkerij. Dit op zich was niet het hoogtepunt van de reis maar wel een begin van de kennismaking met een ander Nederlands emigranten echtpaar. Wij maakten kennis met de baron en barones Van der Feltz, van oorsprong uit Twello, en al meer dan 30 jaar in Portugal.

Wij maakten aan het einde van de derde dag kennis met Lucia van der Feltz. Zij is gediplomeerd stadsgids van de universiteitsstad Évora een wist op bijzonder prettige manier uit te leggen waarom Évora, op de UNESCO erfgoedlijst staat. Tot de bezienswaardigheden behoren een Romeins aquaduct, de Romeinse tempel en de vroeg-gotische kathedraal, gebouwd van 1186 tot 1204, met een klooster uit de 14de eeuw. Terwijl in Nederland een weeralarm werd afgegeven zaten wij na afloop van de stadswandeling lekker na te genieten van een typisch Portugese vismaaltijd (bacalhau) met karaffen wijn op tafel. Frans Sluyters ontpopte zich als een ware cabaretier toen hij de wisseling van de wacht in de reiscommissie op de hak nam. Hij bedankte Piet Verhulst voor zijn inzet en dat hij letterlijk van zijn laatste geld nog een fles portwijn had kunnen kopen (hij was namelijk degene die 's middags gerold was). En hij attendeerde Tine Beulink, de nieuwe voorzitter, op ludieke wijze erop dat bij iedere verandering binnen de KNMvD er zeker een conceptbeleidsplan voor de komende jaren gemaakt moest worden.

Vierde dag

De vierde dag werd het bedrijf van de baron Van der Feltz bezocht vlakbij Évora. Als landbouwkundig ingenieur had hij geleerd dat grond bij een stad altijd zijn waarde behoudt en soms is het ook gemakkelijk als een gemeente grond nodig heeft voor een verkeersrotonde en een vergunning moet worden afgegeven voor een B&B of andere vormen van agrotourisme. (www.monteserraheira.com). Dus ook hier een ondernemende Hollander. Behalve met de teelt van tarwezaad, met dit jaar te

weinig water (irrigatie zou wonderen doen!!) heeft hij zich bezig gehouden met het ontwikkelen machines om druiven en olijven te plukken. Half augustus begint het seizoen van de druiven en half januari eindigt de olijvenplukkerij. Als loonwerker bestrijkt hij een gebied van 100 km² met 7 combines. Kostprijs van een combine bedraagt € 260.000, - en met een periode van 4 maanden moet er nogal wat gebeuren om het rendabel te houden. Als dan ook nog de groothandel te veel op de kleintjes gaat letten en Italiaanse olijfolie in naam veel beter is dan valt het allemaal niet mee, als ik de baron moet geloven. De Portugese boer kan eigenlijk ook het machinaal plukken niet betalen en vaak vindt in dit soort gevallen betaling in natura plaats door middel van grondruil. Van het bezoek aan de Monte de Serralheira werd gebruikt gemaakt om de traditionele groepsfoto te maken.

Évora is ook bekend van de megalieten. Dit zijn geen grafheuvels zoals de hunebedden in Drenthe of Stonehenge in Engeland maar zij hebben waarschijnlijk wèl een mathematische betekenis. Met de moderne sociale media zoals Facebook zijn via www.eboramegalithica.com alle foto's te zien en van commentaar voorzien. Je zou er haast voor thuis blijven maar ja, dan mis je toch de sfeer en ook de bloemrijke gras-en hooilanden die op weg naar dit natuurterrein overweldigend waren met o.a. het paars-rode van het slangenkruid en het dieprood van de schapenzuring.

Wij hadden de dag ervoor van barones Lucia uitgebreid uitleg gekregen over de productie van kurk. Wereldwijd zijn er ongeveer 2.200.000 hectares kurk bos waarvan 33% in Portugal en 23% in Spanje. Kurk wordt gewonnen uit de schors van de kurkeik (*Quercus suber*). Wanneer de kurkeik ongeveer 25 jaar oud is wordt de schors iedere 9 jaar geschild. De bomen worden ongeveer 200 jaar oud. Na het schillen duurt het weer 9 jaar voordat de schors zo dik is, dat er weer kurk van kan worden geoogst. De bomen worden met een cijfer gemerkt van het jaar dat de bast is geoogst. Kurkindustrie wordt als milieuvriendelijk en duurzaam beschouwd. Er is ook een bedrijfstak dat zich toelegt op de productie van de ham van zwarte Iberische varkens die in de herfst de eikels op eten. Jambon Iberico is een delicatessen. Zelfs op Facebook kan je vriend worden van het zwarte varken.

Op terugweg naar Fátima werd nog een bezoek gebracht aan het klooster van Batalha. Ook het klooster staat op de Unesco-erfgoedlijst. Het klooster heeft een belangrijke rol gespeeld in de Portugese geschiedenis. Maar de aankomst van de zingende pelgrims op het plein bij Fátima, de kruipende pelgrims en de brandende fakkels tijdens de avondmis maakten op mij meer indruk.

Vijfde dag

Op de 5 de dag reden wij terug naar Porto waar wij een rondleiding door de stad kregen van een stadsgids. Porto ligt aan de rivier de Douro en is net als Lissabon op de flanken van de bergen gebouwd dus smalle steegjes en steile trappen. In de Romeinse tijd heette de plek Portus Cale, waarvan de naam van het land Portugal is afgeleid. De stad is vooral bekend van de Portwijn die in Villa Nova de Gaia aan de andere kant van de rivier wordt opgeslagen en geëxporteerd over de hele wereld. Onder andere door Sandeman met het bekende logo. Het logo is niet van Zorro maar stelt een Spaanse hoed voor en een Portugese omslagdoek die de studenten dragen, en die wij ook in Évora hadden gezien. Wij moesten in record tijd het verschil proeven tussen Ruby en Tawny port want het was onwaarschijnlijk dat het vliegtuig op ons zou wachten. Wij moesten wel even wachten want er was een stiptheidsactie van de verkeersvluchtleiding maar hadden toch het geluk dat wij op tijd weer in Nederland waren.

In het rijtje: Oost-Duitsland (2007), Denemarken (2008), Normandië (2009), Ierland (2010), Wales (2011) en Portugal (2012) staat Portugal wat mij betreft bij de top 3. Er was een goede mix van veterinaire onderwerpen, cultuur en natuur. De bedden goed en de reistijden dit jaar niet te lang.

Volgend jaar weer een reis in mei, vliegen of met de bus, van 5 of 6 dagen. Afhankelijk van de evaluatie. Voor de toekomst lijkt men een 5-daagse vliegreis te prefereren boven een 6-daagse busreis. Waarbij een 6-daagse vliegreis, ondanks de waarschijnlijke hogere kosten, ook weleens de voorkeur zou kunnen hebben.

G.J.Schouten (heeft zitting in de project groep seniorenreizen van de commissie senioren)